

2012-04-19

511-8351-2012
1293-206

Vår referens

Miljöavdelningen
Johan Johnmark
040 - 25 25 54

Enligt Sändlista

Fastställande av skötselplan för naturreservatet Göingeåsen, Hässleholms kommun

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen fastställer att skötselplanen, daterade den 19 april 2012, för naturreservatet Göingeåsen i Hässleholms kommun ska gälla tills vidare.

Redogörelse för ärendet

Länsstyrelsen har arbetat fram ett förslag till skötselplan för naturreservatet Göingeåsen i Hässleholms kommun. Förslaget har remissbehandlats.

Skäl för beslut

Länsstyrelsen ska, med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd (1998:1252) enligt miljöbalken m.m, fastställa en skötselplan för ett naturreservats långsiktiga vård.

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 2

Detta beslut har fattats av naturvårdsdirektör Paul-Eric Jönsson. I den slutliga handläggningen har även deltagit naturvårdshandläggare Johan Johnmark, föredragande.

Paul-Eric Jönsson

Johan Johnmark

Skötselplan för naturreservatet Göingeåsen

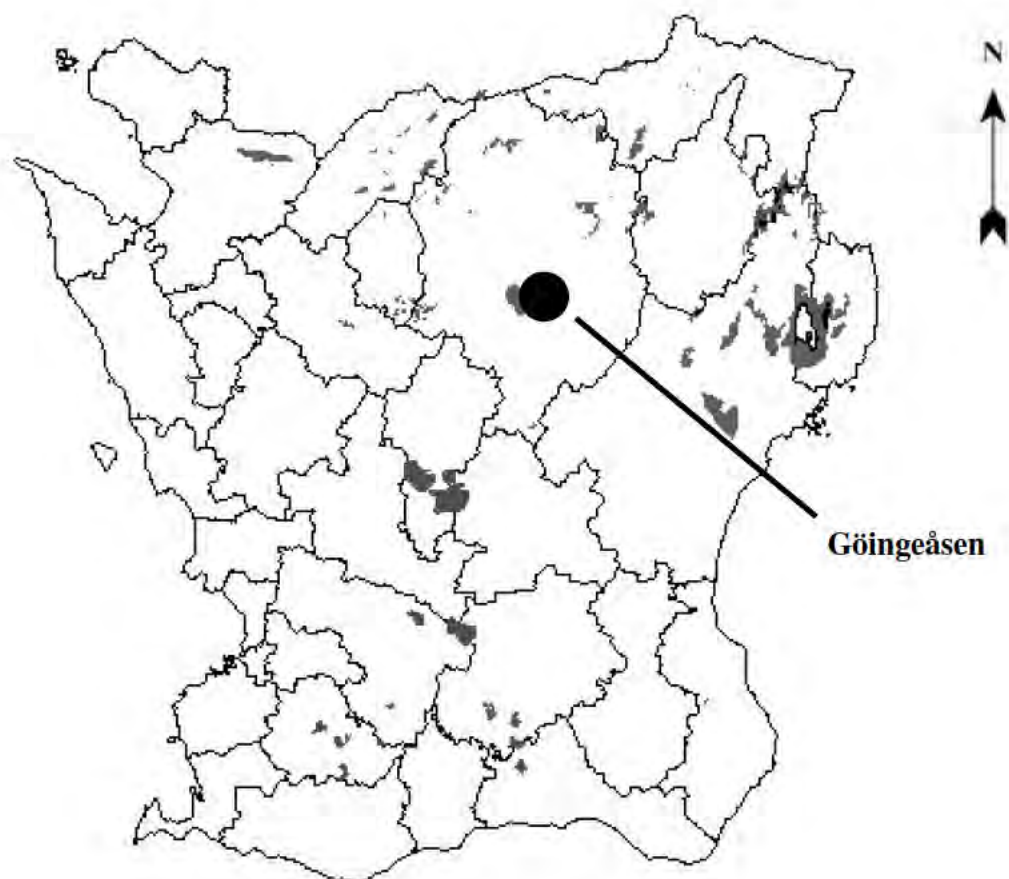
**Hässleholms kommun
Skåne län**

www.lansstyrelsen.se/skane

Miljöavdelningen
Johan Johnmark

Diarienummer	511-8351-2012
Beslutsdatum:	2012-04-19
Titel:	Skötselplan för naturreservatet Göingeåsen Länsstyrelsen i Skåne län
Utgiven av Författare:	Johan Johnmark
Beställningsadress:	Länsstyrelsen i Skåne Län Miljöavdelningen 205 15 MALMÖ Tfn: 040-25 20 00 http://www.lansstyrelsen.se/skane
Copyright:	Innehållet i denna rapport får gärna citeras eller refereras med uppgivande av källan
Layout:	Länsstyrelsen i Skåne län
Tryckt:	Länsstyrelsen i Skåne län 2012
Omslagsbild:	Del av Göingeåsen, foto Johan Johnmark 2011

Översiktskarta med kommungränser och områdets läge. Skala cirka 1:1000 000.

Innehållsförteckning

1 Syftet med naturreservatet	6
2 Beskrivning av området	7
2.1 Administrativa data	7
2.2 Markhistorisk beskrivning och nuvarande markanvändning	8
2.3 Områdets bevarandevärden	10
2.3.1 Geovetenskapliga bevarandevärden	12
2.3.2 Biologiska bevarandevärden	12
2.3.3 Kulturhistoriska bevarandevärden	13
2.3.4 Intressen för friluftslivet	13
3 Planerad markanvändning och skötsel	14
3.1 Bevarandemål	14
3.2 Generella åtgärder	14
3.3 Skötselområden	14
4 Mål och åtgärder för skötselområden	14
4.1 Skötselområde Naturskogsliknande ädellövskog, 57,9 hektar	14
4.1.1 Beskrivning	14
4.1.2 Bevarandemål	15
4.1.3 Restaureringsåtgärder	15
4.1.4 Skötselåtgärder	15
4.1.5 Konsekvenser av skötselåtgärderna	15
4.2 Skötselområde ädellövskog som ska övergå till naturskogsliknande ädellövskog, 66,9 hektar	16
4.2.1 Beskrivning	16
4.2.2 Bevarandemål	16
4.2.3 Skötselåtgärder	17
4.2.4 Konsekvenser av skötselåtgärderna	17
4.3 Skötselområde Restaureringsmark som ska övergå till naturskogsliknande ädellövskog, 52,1 hektar	17
4.3.1 Beskrivning	17
4.3.2 Bevarandemål	18
4.3.3 Restaureringsåtgärder	18
4.3.4 Skötselåtgärder (påbörjas efter genomförd restaurering)	18
4.3.5 Konsekvenser av restaurerings- och skötselåtgärderna	18
4.4 Skötselområde Öppen betesmark 7 hektar, varav restaurering 3,9 hektar	19
4.4.1 Beskrivning	19
4.4.2 Bevarandemål	19
4.4.3 Skötselåtgärder	19
4.4.4 Konsekvenser av skötselåtgärderna	19
4.5 Skötselområde Lövskogslund, 18,8 hektar	19
4.5.1 Beskrivning	19
4.5.2 Bevarandemål	20
4.5.3 Restaureringsåtgärder	20
4.5.4 Skötselåtgärder (påbörjas efter genomförd restaurering)	20
4.5.5 Konsekvenser av restaurerings- och skötselåtgärderna	21
4.6 Skötselområde Restaureringsmark som ska övergå till Lövskogslund (närmast järnvägen) och i övrigt sumpskog, 1,8 hektar	21
4.6.1 Beskrivning	21
4.6.2 Bevarandemål	21
4.6.3 Restaureringsåtgärder	21
4.6.4 Skötselåtgärder	21
4.6.5 Konsekvenser av restaurerings- och skötselåtgärderna	21
4.7 Skötselområde Sumpskog, 8,6 hektar	21
4.7.1 Beskrivning	21
4.7.2 Bevarandemål	22
4.7.3 Restaureringsåtgärder	22
4.7.4 Skötselåtgärder	22
4.7.5 Konsekvenser av restaurerings- och skötselåtgärderna	22
4.8 Skötselområde Tormestorpsån, cirka 0,6 hektar	22
4.8.1 Beskrivning	22

4.8.2 Bevarandemål	23
4.8.3 Restaureringsåtgärder	23
4.8.4 Skötselåtgärder.....	23
4.8.5 Konsekvenser av restaureringsåtgärderna	23
5 Friluftsliv och turism.....	23
5.1 Allmän inledning.....	23
5.2 Utmärkning av naturreservatets gräns	24
5.3 Information	24
5.4 Parkering.....	24
5.5 Vandringsleder.....	24
5.6 Rastplats och eldstäder	24
5.7 Renhållning och sanitära anordningar.....	24
6 Konsekvenser av klimatförändringarna	24
7 Jakt.....	24
8 Tillsyn.....	24
9 Dokumentation och uppföljning	25
9.1 Uppföljning av skötselmål.....	25
9.2 Dokumentation av skötselåtgärder	25
9.3 Uppföljning av kostnader	25
10 Revidering av skötselplanen	25
11 Kostnader och finansiering	25
11.1 Ekonomisk utredning.....	25
11.2 Finansiering av förvaltningen.....	26
12 Rödlistade arter enligt Artdatabanken 2010.....	26
13 Källor.....	27
13.1 Kartor	27
13.2 Skriftliga källor.....	27
14 Utdrag ur fastighetsregistret	28

BILAGA:

1. Skötselområden och anläggningar
2. Målbild

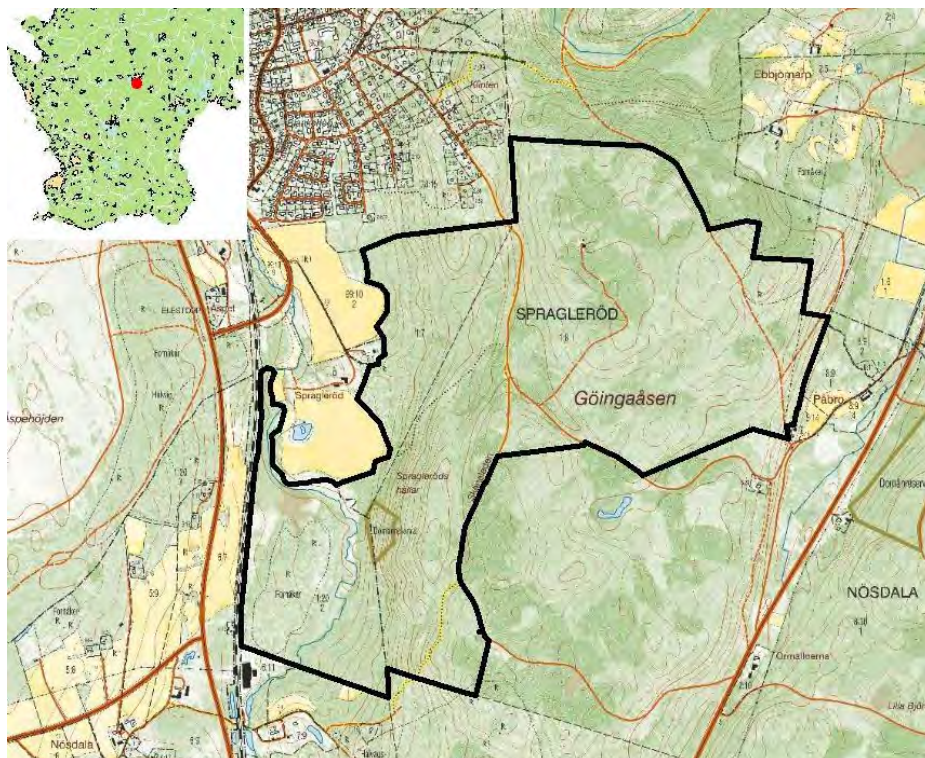
1 Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara och utveckla en ädellövskog, som är mycket rik på död lövved och som har inslag av andra lövträd och tall. Bevara, restaurera och underlätta etablering för de arter, i synnerhet hotade arter, som är beroende av ädellövskog. Bevara, restaurera och utveckla en lundliknande miljö inom delar av området, i synnerhet för att gynna fladdermöss. Områdets hydrologi ska bevaras och så långt möjligt restaureras. Bedriva bete med nöt eller häst inom delar av området. Främja det rörliga friluftslivet, utan att det påverkar områdets natur- och kulturvärden negativt.

Syftet nås genom att:

- Bevara, restaurera och utveckla en flerskiktad ädellövskog, med inslag av luckor och gläntor,
- Bevara, restaurera och utveckla en betespåverkad lundliknade miljö inom delar av fastigheten Nösååla 1:20,
- Bevara, restaurera och utveckla en lundliknade ekmiljö,
- Bevara och utveckla lövskogen med avseende på ålders- och artmässig variation och förekomst av död och döende ved av olika arter, stadier och grovlekar,
- Initialt aktivt öka mängden död och döende lövved,
- Ej transportera ut någon form av lövved,
- Ersätta befintliga granplanteringar med löv- och ädellövskog,
- Bevara och utveckla områdets sumplövskogar,
- Bevara och restaurera Tormestorpsåns bottenstruktur och meandring, återskapa bottnar lämpade för musslor,
- Lägga igen avvattande diken,
- Bevara, restaurera och utveckla de faunistiska, floristiska och mykologiska värdena inom området,
- Gynna de i området förekommande rödlistade arterna,
- Inplantera för området lämpliga rödlistade arter, i synnerhet arter kopplade till ädellövskog,
- Ta bort eventuellt främmande arter av träd och buskar,
- Återuppta bete med nöt eller häst inom delar av fastigheten Nösååla 1:20,
- Undvika markskador,
- Hålla delar av området tillgängligt för allmänhetens friluftsliv genom att anlägga ex. leder och rastplatser,

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper ska beaktas i den löpande skötseln av området.

Naturreseptatet är avgränsat med heldragen svart linje. Skala 1:15 000

2 Beskrivning av området

2.1 Administrativa data

Namn	Göingeåsen
Objektnummer	1005126
Skyddsform	Naturreseptat
Beslutsdatum	2012-04-19
Förvaltare	Länsstyrelsen
Internationella åtaganden	-
Län	Skåne
Kommun	Hässleholm
Biogeografisk region	Kontinental zon
Läge	Området är beläget cirka 6,5 km söder om Hässleholm
Gränser	Området är markerat med heldragna linjer på kartan på sidan 6.
Koordinater	X 422561, Y 6218023 (SWEREF 99)
Fastigheter och markägare	Spragleröd 1:7 och 1:8 samt del av Nösåala 1:20 Naturvårdsverket och enskild
Servitut och nyttjanderätter	Servitut och nyttjanderätterna bifogas till denna skötselplan.
Arealer	Totalt 214 hektar Skog 207 hektar Öppen betesmark 7 hektar
Planförfattare	Johan Johnmark

2.2 Markhistorisk beskrivning och nuvarande markanvändning

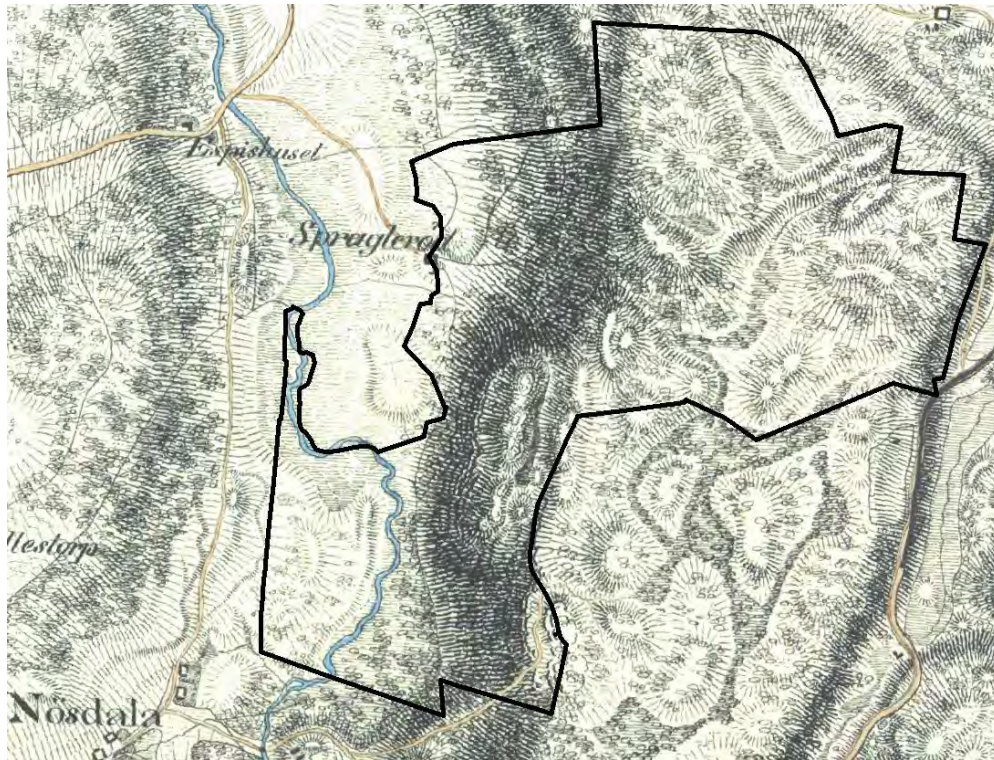
Göingeåsen har varit skogsbevuxen sedan mycket lång tid tillbaka. Detta i kombination med att delar av området har varit svårtillgängligt har möjliggjort att sällsynta arter har kunnat överleva i området. Spritt i området, med absolut tyngdpunkt på fastigheten Nösåla 1:20 finns odlingsrösen från uppodlingsperioden kring bronsåldern.

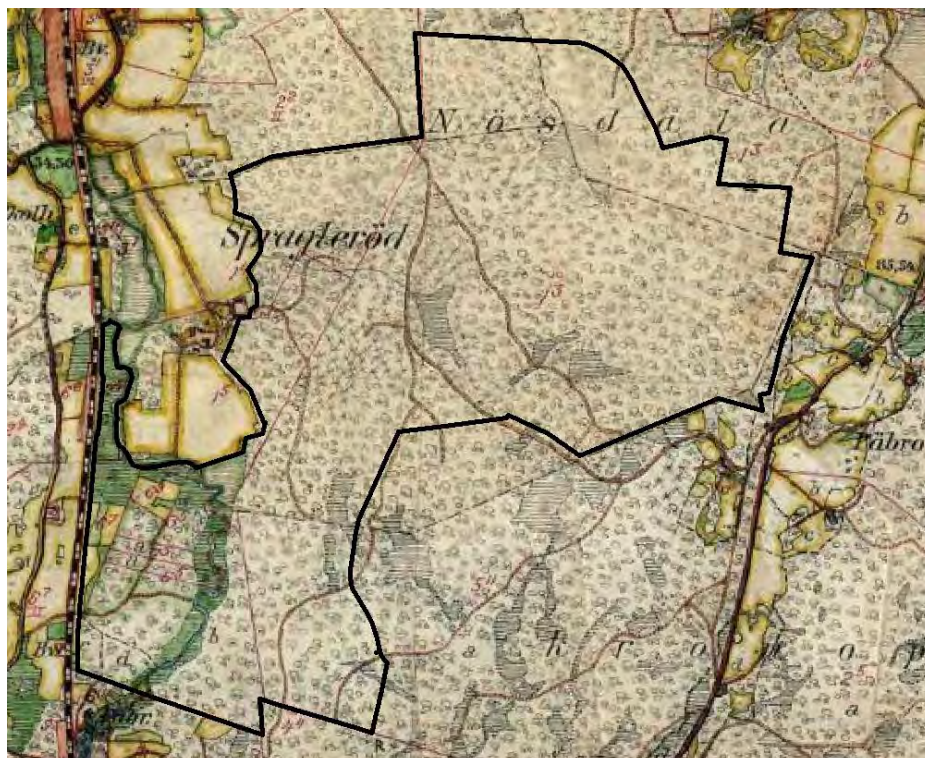
Buhrmans karta från år 1684. Området var då delvis täckt med högskog. De låglänta områdena hölls öppna genom odling och bete. Notera att Finja sjön på denna tiden fortfarande gränsade till Hovdala slott.

Geometrisk karta från år 1735 som visar gården Spragleröds mark. Grönmarkerad mark utgör äng. Inom naturreservatet idag bevuxen med ek. Bergbranten är tydligt markerad. Norr om denna finns en hage markerad. Öster om hagen består branten av ljungmark (svedjad och betad). Uppe på Göingeåsen utgörs marken av ”medelmåttig – god bok skog”.

Skånska rekognoceringskartan från år 1820. Notera att området väster om Tormestorpsån utgörs av betesmark som är glest trädbevuxen. Resterande del är i princip helt lövskogstäckt.

Häradsekonomska kartan från år 1926-34 visar den period i modern tid när ädellövskogen hade den största utbredningen.

Färgortofoto från år 2010. Fotot är taget när träden saknade löv. Notera hur stora områden ädellövskogsområden både inom och utanför naturreservatet har ersatts av granplanteringar.

2.3 Områdets bevarandevärden

Området utgör ett mycket vackert skogsområde, både för bilister som färdas på vägen mellan Sandåkra och Hässleholm och för besökare. Förutom Spraglerödsbranten är området mycket strövvänligt. Området bedöms ha mycket goda förutsättningar för att utveckla det rörliga friluftslivet. Uppe på själva Spraglerödshall har besökaren en fin utsikt utöver Hovdalafältet och Finjasjön.

Området är pga befintliga naturvärden och framtida kommande naturvärden, sin storlek 214 hektar och sin lokalisering både med solexponerad brant och närheten till ädellövskogsområdena Dalleröd/Hovdalaån ett betydelsefullt område för att kunna bevara hotade arter och bidra till att uppnå miljömålen levande skogar och ett rikt växt och djurliv.

- **Länets naturvårdsprogram:** Spraglerödsbranten har utpekats som ett klass 2 område (Klass 1 högsta naturvärde, klass 2 mycket höga naturvärden och klass 3 höga naturvärden) i länets naturvårdsprogram. Resterande del av naturreservatet har klassats som ett klass 3 område i naturvårdsprogrammet.
- **Skogsstrategin:** Hela området utgör en värdekärna i skogsstrategin.
- **Programmet tätortsnära natur:** Området ingår i ett större område som är utpekats som ett utredningsområde i programmet tätortsnära natur.

- **Domänreservat:** Det finns ett äldre domänreservat som inrättades den 2 december 1946 på kronoparken Nösååla, bestående av cirka 1,5 hektar äåellöåskog i den västra slutåningen.
- **Biotopskydd:** Skogsstyrelsen har sedan tidigare inrättat ett biotopskydd om cirka 8,9 hektar bestående av äldre naturskogsartad skog på fastigheten Nösååla 1:20.
- **Skogsstyrelsens utpekanden:** Skogsstyrelsen har i området utpekåt fem nyckelbiotoper bestående av äåellöånaturskog (11,2 hektar, rikligt med döå ved, väråefull kryptogamflora), heåäåellöåskog (4,6 hektar, rikligt med döå ved, blockrikt eller storblockigt), bergbrant (3,1 hektar, väråefull kryptogamflora). Vidare har Skogsstyrelsen pekåt ut två naturväråen, äåellöåskog (0,8 hektar) och löåskogslund/hagmarksskog (17,5 hektar) samt ett 10-tal sumpskogsobjekt, varav det största löåer längs med Tormestorpsåå.
- **Röålistade arter:** I området finns bl.a. blåsvart brunbagge och flodpärlmussla, klassade av Artdatabanken som starkt hotade (EN), tallgååbagge, stiftklotterlav, backsippa klassade som sårbara (VU) och lunglav, bokkantlav och bokvårtlav, klassade som nära hotade (NT).
- **Åågååråprogramsårt:** I området finns sexfläckig blombeck (NT) som omfattas av ett åågååråprogram.
- **Regionalt särskilt väråefulla vatten:** Tormestorpsåå, som meandrande flyter genom området, är belagd med utökat strandskydd, 300 meter. Tormestorpsåå är även utpekåt som ett regionalt särskilt väråefullt vatten, klass 3 (klass 1 höåsta klassen och klass 3 läåsta klassen).
- **Ååå- och hagmarksinventeringen:** Delar av Nösååla 1:20 var upptaget i Ååå- och hagmarksinventeringen som ett klass 3 objekt (klass 1 höåst väråe och klass 4 läåst väråe).
- **Ååå- och betes inventeringen:** I samband med den senare Ååå- och betes inventeringen så beåöåmås området ovan vara ett restaureringsobjekt.
- **Fornläååningar:** Det finns tre områåen med fossil ååkermark som nyttjats från bronsåååern till nyare tid. I ett av områåena finns även en stensååååning (grav). I öåårigt finns tre säkra och två förmodade skåååropar från sten- bronsåååern.
- **Skååeleden:** Skååeleden passerar igenom området i nord-syåvståålig rikåååing. Områået är förutom Spragleröåsbranten mycket ströåvstååligt. Områået beåöåås ha mycket god potential att bli ett uppskattat ströåområåe. Ett flertal bilväåar går igenom området, vilka medför att det är lätt att ta sig ut i området.

2.3.1 Geovetenskapliga bevarandevärden

Göingeåsen är en bergrygg söder om Hässleholm. Bergryggen skapades i samband med förkastningsrörelser i berggrunden som inträffade för cirka 70 miljoner år sedan under den geologiska perioden Krita. Bergryggen är sedan länge känd för sin vackra ädellövskog. Från 1940-talet har stora ädellövskogsområden uppe på horsten ersatts med monokulturer av gran.

Berggrunden i området utgörs till största delen av gnejser. I branten vid Spragleröd finns granatförande amfibolit. Fyra permo-karboniska diabasgångar med västnordvästlig riktning finns i området. I den öfrkastningszon som ligger i den västra delen av området finns rapporterat jurassiska avlagringar i Sandåkra och Tormestorp och mellan dessa orter även jurassiska basalter.

Från Spraglerödsbranten och hela vägen upp till krönet på +150 meter över havet finns kalt berg med ett tunt eller ej sammanhängande jordtäckte bestående av morän. Öster om krönet och väster om Spraglerödsbranten finns djupare lager av morän. Spraglerödsbranten utgörs partivis av mycket blockrik terräng med inslag av kalt berg.

2.3.2 Biologiska bevarandevärden

Värdena är främst knutna till den naturskogsliknande ädellövskogen på Spraglerödsbranten. Här finns mycket rikligt med död ved både i form av högstubbar och lågor. Den bokvedslevande faunan i form av bl.a skalbaggar har goda förutsättningar att trivas här. Tillgången på tickor som är nödvändiga för att få en levande skog är mycket god. Entomologen Gunnar Israelsson specialstuderade under ungefär ett kvarts sekel Spraglerödsboken (fram till 1950-talet, sedan hamnade boken inom ett avspärrat militärt område) och fann på detta enda träd 173 bark- och vedlevande skalbaggar, vilket motsvarar 41% av den svenska bokvedslevande skalbaggsfaunan. Israelsson studerade även skalbaggsarterna som levde i lövverket och i förnan vid boken och kom då upp i hela 221 olika arter vid ett och samma träd. En stor del av den höga biologiska mångfalden i en bokskog utgörs av skalbaggar. Bok utgör, efter ek, det viktigaste trädet för skalbaggar.

Spraglerödsboken år 2010. Boken växer i det gamla domänenreservatet

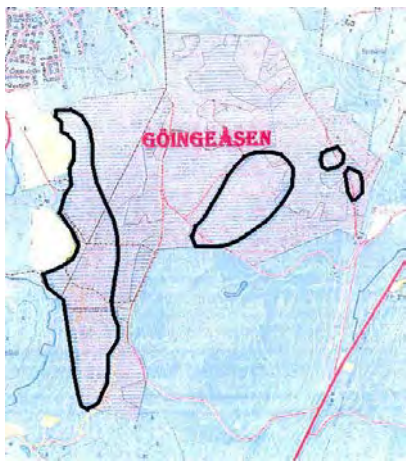

Antalet träd med tickförekomst är ännu så länge mycket lågt

Göingeåsen ingår i en värdefull lövskogstrakt. I närheten av Göingeåsen ligger Hovdala med bl.a. de värdefulla ädellövskogsområdena Dalleröd (pågående naturreservatsbildning) och

Hovdala ån. På andra sidan Finjasjön ligger ekträdsmiljön, Möllerödskungsgård. Några av de arter som tidigare påträffats inom dessa områden är bl.a. jättepraktbagge (CR), som lever på solbelysta tallhögstubbar och lågor, läderbagge (VU), som lever i mulmekar och taggbock (NT) som lever på rotdelarna av gamla bokar och ekar. Dessa områden ska ses som ett kluster mellan vilka bl.a. hotade skalbaggar, beroende på art, förflyttar sig. För att stärka de hotade arternas utbredning i Sydsverige får stockar och stammar samt skalbaggar från andra ädellövskogsområden transporteras och läggas ut i Göingeåsens naturreservat.

Vid skalbaggsinventeringen år 2004 påträffades på bok bl.a. blåsvart brunbagge (EN), *Platycis cosnardi* (VU), gulbandad brunbagge (NT), fyrfläckad vedsvampbagge (NT) och *Plegaderus dissectus* (NT). På avenbok påträffades bl.a. tallgångbagge (VU). På ek påträffades bl.a. sexfläckig blombock (NT) och smalknäppare (NT).

Särskilt viktiga områden för vedlevande insekter inom del av Göingeåsen
Bild från Sture Marklunds rapport.

Bokoxe finns på Göingeåsen

2.3.3 Kulturhistoriska bevarandevärden

De äldsta fornlämningarna inom naturreservatet är från sten- bronsåldern och består av tre säkra och två förmodade skålgropar inhugna i olika stenblock. Det finns även tre områden med fossil åkermark inom naturreservatet, väster om byn Påbro, i södra delen av naturreservatet samt inom hela den igenvuxna betesmarken i naturreservatets västra del. Det sistnämnda området är det största. Det uppmäter cirka 500x200 meter och består av en stenröjd yta och cirka 150 röjningsrösen, vilka är cirka 3-6 meter i diameter och 0,3-1 meter höga. De fossila åkermarkerna är daterade från brons-järnåldern, medeltiden till nyare tid. I den norra delen av detta område så finns en gravsättning (en rund stensättning med 10 meter i diameter och cirka 0,7 meter hög från brons- järnåldern). Från modern tid finns en före detta militär anläggning som ligger insprängd i berget. Anläggningen är igenmurad och ägs nu i sin helhet av Naturvårdsverket.

2.3.4 Intressen för friluftslivet

Skåneleden passerar igenom området i nord-sydvästlig riktning. Området är förutom Spraglerödsbranten mycket strövvänligt. Området bedöms ha mycket god potential att bli ett uppskattat strövområde. Ett flertal bilvägar går igenom området, vilka medför att det är lätt att ta sig ut i området.

3 Planerad markanvändning och skötsel

3.1 Bevarandemål

Bevarandemålen är långsiktiga och det som gäller när området har gynnsam bevarandestatus. Det är viktigt att påpeka att de måste revideras allt eftersom ny kunskap kommer fram.

Bevarandemålen är angivna för respektive skötselområde nedan:

Ett övergripande bevarandemål för typiska arter i området är:

- Artrikedomen och arttätheten i områdets befintliga habitat ska bevaras och utvecklas.
- Förekomsten av rödlistade växt- och djurarter, som är knutna till området, ska bevaras och utvecklas, så att de kan förnyra sig i långsiktigt livskraftiga populationer.

3.2 Generella åtgärder

- Successiv omföring av granplantager och kalhyggen till flerskiktad ädellövskog som är rik på grova träd och död ved i bl.a. form av stående träd, högstubbar och lågor.
- Successiv gallring i befintlig ädellövskog i syfte att skapa en flerskiktad ädellövskog som är rik på grova träd och död ved bl.a. i form av stående träd, högstubbar och lågor, både solbelysta och skuggade. Höga grova solbelysta högstubbar har bäst förutsättning för att hysa flest rödlistade arter. Skapa röthål.
- Skapa undertryckta, senvuxna träd i synnerhet bokar.
- Plantering av bok, ek, avenbok, tall och asp, kräver troligen inhängning mot vilt.
- Gallring i lövskogslundarna i syfte att gynna spärrgreniga träd och hasselbuskage.
- Gynna högortsvegetation som, videört, älgört etc utmed fuktdråg.
- Bevara och gynna utvecklingen av floran i betesmarken.
- Underhåll av anläggningar för det rörliga friluftslivet

3.3 Skötselområden

Naturreservatet består av 8 stycken skötselområden.

4 Mål och åtgärder för skötselområden

4.1 Skötselområde Naturskogsliknande ädellövskog, 57,9 hektar

4.1.1 Beskrivning:

Göingeåsens västsluttning har de högsta naturvärdena i hela naturreservatet. Sluttningen är till största delen opåverkad av skogsbruk. Området var under knappt 50 år stängt för allmänheten p.g.a. militär verksamhet. Området är delvis svårtillgängligt och svårbrukbart, med flera höga lodytor och berg i dagen. Under Göingeåsen finns stora bergrum som skulle kunna göras tillgängliga för fladdermöss. Det närliggande Hovdala området utgör ett av Nordens bästa områden för fladdermöss. Utsikten från Spraglehall över Hovdalafältet och Finjasjön är mycket fin. Skogen består av en flerskiktad ädellövskog med främst bok, avenbok och ek samt med inslag av gran och lärk. Mängden död ved är riklig både i form av högstubbar och lågor. I jämförelse med europeiska naturskogar är dock mängden död ved mycket låg. Naturskogarna har kring 100-130 kbm död ved/ha. På Göingeåsen finns också några bäckar/rännilar som på flackare partier bildar smala sumpskogszoner längs bäcken.

Notera bergranten som reser sig i bakgrunden, mitt i bilden

Bitvis finns tillgång på död ved

4.1.2 Bevarandemål:

- Flerskiktad ädellövskog bestående av främst bok, avenbok, ek med inslag av tall, asp.
- Antalet grova träd bör vara cirka 20 per hektar.
- Mängden död ved i form av döda träd, högstubbar och lågor ska vara riklig, ett riktvärde bör vara minst 40 kbm/ha. Tillförseln av död ved ska ej överstiga tillväxten, cirka 2-3 kbm/ha och år.
- Gran och lärk ska ej förekomma inom skötselområdet.
- Området får vara mycket svårframkomligt, med undantag där lederna går. Träd som skymmer utsikten från Spraglehall bör fällas.
- Bergrummet är tillgängligt för fladdermöss.
- Skogsduva bör häcka årligen i området.

Bevarandemålet är i stora delar redan uppnått.

4.1.3 Skötselåtgärder:

- Borttagning av gran, får saluföras alternativt lämnas som död ved.
- Vid behov röjning och avverkning för att kunna uppnå bevarandemålen. Avverkningarna ska spridas i tid för att kontinuerligt skapa ny död ved, då bokved bryts ner på cirka 20 år.
- Inplantering av arter som lever i andra naturskogsliknade ädellövskogar i Södra Sverige får ske.
- Tillse att utsiktpunkten ej växer igen.
- Uppborrning av försegling så fladdermöss kan ta sig in. Förseglingen består av 300mm betong och gången är därefter i 5-6 meter igenproppad med stora stenar. Inför arbete, kontakta skötselplaneförfattaren som kan lämna ytterligare upplysningar.
- Uppsättning av minst 20 holkar för skogsduva och tillse att dessa uppfyller sitt syfte.

4.1.4 Konsekvenser av skötselåtgärderna:

- Bevarande av en naturskogsliknade ädellövskog och de arter som är knutna till denna biotop.

4.2 Skötselområde ädellövskog som ska övergå till naturskogsliknade ädellövskog, 66,9 hektar

4.2.1 Beskrivning:

Produktionsskogsskött bokbestånd (100 – 120 år). Skogen är likåldrig och självföryngringen går långsamt. Det finns ett visst inslag av död ved av högstubbar och lågor. I skötselområdet finns även ett begränsat inslag av andra trädslag, främst ek. Målet är att skötselområdet ska uppgå i skötselområde naturskogsliknande ädellövskog. Detta skötselområde får utgöra ett område för olika naturvårdsexperiment i syfte att erhålla en hög biologisk mångfald av inhemska arter som är knutna till denna miljö.

Området utgör ett mycket vackert skogsområde, både för bilister som färdas på vägen mellan Sandåkra och Hässleholm och för besökare. Förutom Spraglerödsbranten är området mycket strövvänligt. Området bedöms ha mycket goda förutsättningar för att utveckla det rörliga friluftslivet. Uppe på själva Spraglerödshall har besökaren en fin utsikt utöver Hovdalafältet och Finjasjön.

Området är pga befintliga naturvärden och framtida kommande naturvärden, sin storlek 214 hektar och sin lokalisering både med solexponerad brant och närheten till ädellövskogsområdena Dalleröd/Hovdalaån ett betydelsefullt område för att kunna bevara hotade arter och bidra till att uppnå miljömålet levande skogar och ett rikt växt och djurliv.

Likåldriga ensartatade bestånd av produktionsbok

Det är mycket hög tid att tillse att det kommer efterträdare

4.2.2 Bevarandemål:

- Flerskiktad ädellövskog bestående av främst bok och ek med inslag av tall, asp samt övriga lövträd.
- Antalet grova träd bör vara cirka 20 per hektar, med beaktande av boniteten.
- Mängden död ved i form av döda träd, högstubbar och lågor, både solexponerad och i skugga, ska vara riklig, ett riktvärde bör vara minst 40 kbm/ha. Tillförseln av död ved bör motsvara tillväxten, cirka 2-3 kbm/ha och år.
- Fnösktickor ska förekomma rikligt i skötselområdet.
- Gran och lärk ska ej förekomma inom skötselområdet.
- Området får vara mycket svårframkomligt, med undantag där lederna går.
- Rovfågel bör årligen häcka i området på iordningsställd plattform.

Bevarandemålet bedöms vara uppnått om cirka 50 år.

4.2.3 Skötselåtgärder:

- Årlig utglesning av bok genom att fälla, ringbarka (både hela och delar av träd samt uppe i kronorna (gynnar termofila insekter)), lämna som högstubbe, knäcka och dra ner halva trädet, etc, med riktvärde 1-2 bokar/ha och år. Därtill bör röthål anläggas i minst 0,5-1 bokar/ha och år. Fällningarna bör utföras genom skapande av luckor. Allt avverkat material ska ligga kvar som död ved. Troligtvis kommer föryngring enbart ske där viltet inte kommer åt att beta ner de uppkommande plantorna. Rökning bland uppkommande plantor, bok ska prioriteras att sparas.
- Spara och utveckla undertryckta senvuxna träd, i synnerhet av bok, med riktvärde minst 5-10 stycken per hektar.
- Övrigt förekommande träd i området som tall, ek, avenbok och övriga lövträd ska sparas och gynnas genom framhuggning.
- Avverkning av all gran och lärk, får saluföras.
- Skogsmaskiner får ej skada kulturlämningar, ex röjningsrösen eller torpgrunder. Markskador i övrigt ska begränsas så långt möjligt.
- Gynna högrötsvegetation som hampflokel, videört, älgört etc utmed befintliga vägar för att bredda nektar- och pollenbasen för vedlevande insekter.
- Iordningsställa plattform för rovfågel, på väl undanskymd plats. Tillse att den uppfyller sitt syfte.

4.2.4 Konsekvenser av skötselåtgärder:

- Åtgärder kommer att påskynda en överföring av produktionsskog till ett mer naturskogsliknande tillstånd.

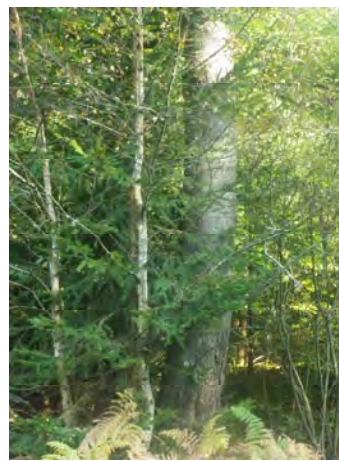
4.3 Skötselområde Restaureringsmark som ska övergå till naturskogsliknande ädellövskog, 52,1 hektar

4.3.1 Beskrivning:

Skötselområdet består av 32,2 hektar yngre-, medelålders- och äldre produktionsgranskog, 14,4 hektar yngre till äldre björkbestånd samt 5,5 hektar prioriterad barriär att åtgärda (består av tät yngre björkskog med uppslag av gran). I främst den norra delen av dessa skötselområden finns spår av kulturmiljöer (odlingsrösen och torplägen). I skötselområdet finns också en telemastanläggning.

Granplanteringar som successivt ska återgå till lövskog

Uppväxande granar skuggar ut lavarna på bokarna

4.3.2 Bevarandemål:

- Flerskiktad ädellövskog bestående av främst bok och ek med inslag av tall, björk, asp samt övriga lövträd.
- Antalet grova träd bör vara cirka 20 per hektar.
- Mängden död ved i form av döda träd, högstubbar och lågor ska vara riklig, ett riktvärde bör vara minst 40 kbm/ha. Tillförseln av död ved bör motsvara tillväxten, cirka 2-3 kbm/ha och år.
- Gran och lärk ska ej förekomma inom skötselområdet.
- Området får vara mycket svårframkomligt, med undantag där lederna går.

Bevarandemålet bedöms kunna vara uppnått om cirka 150 år.

4.3.3 Restaureringsåtgärder:

- Befintliga granproduktionsskogsmarker ska omföras till ädellövskog under en 10-års period. Initialt bör en kraftigare gallring i de yngre bestånden genomföras. Förekommande lövträd ska huggs fram och ställas i ljusbrunnar. Gran och lärk får användas som skärm för att påskynda en etablering av ädellövskog. All avverkad gran och lärk får saluföras. Bränning inom områden som i princip saknar lövträd och i syfte att vitalisera marken efter slutavverkningen får ske.
- Befintliga björkproduktionssmarken ska röjas från gran (får saluföras). Björken bör ställas som skärm för att underlätta en ädellövetablering. Björkgenerationen ska följa med i den blivande ädellövskogen.
- Det är i synnerhet angeläget att omställningen till ädellövskog påbörjas omgående i den yngre björkskogen med uppslag av gran och som utgör en barriär för olika arter mellan Spraglerödsbranten och ädellövskogen uppe på platån.
- Om tall, asp eller ädla lövträd förekommer inom produktionsskogsmarkerna ska dessa träd värnas och framröjas.
- Plantera bok, avenbok, tall, ek, hassel (kräver troligen inhägnad mot betande vilt). Plantmaterialet bör ha lokal proveniens för att bevara det genetiska materialet. Forskning visar att plantering på motsvarande marker och under motsvarande förhållanden påskyndar ädellövskogsetableringen med flera decennier.
- Skogsmaskiner får ej skada kulturlämningar, ex röjningsrösen eller torpgrunder. Markskador i övrigt ska begränsas så långt möjligt.

4.3.4 Skötselåtgärder: (påbörjas efter genomförd restaurering)

- Kontinuerlig röjning i det uppväxande trädbeståndet. Bok, ek och tall ska särskilt gynnas i syfte att skapa en naturskogsliknade ädellövskog med inslag av tall.
- Fortsatt avverkning av uppkommande granar och lärkar samt eventuella främmande trädslag.
- Gynna pollen och nektarproducerande träd och örter utmed befintliga vägar för att utöka nektar- och pollenbasen för vedlevande insekter.

4.3.5 Konsekvenser av restaurerings- och skötselåtgärderna:

- Genom att sköta befintlig granproduktionsskog rationellt under en tidsperiod kan ett värdefullt ekonomiskt tillskott skapas som kan användas för att täcka kostnadsförluster för bl.a. iordningsställa markerna till ett naturskogsliknade tillstånd.

4.4 Skötselområde Öppen betesmark 7 hektar, varav restaurering 3,9 hektar

4.4.1 Beskrivning:

Öppet område i på ömse sidor om Tormestorpsån. Markförhållandena är våta till friska. Förekomst av jungfrulin, stagg, brudbröd och slättergubbe tyder på att marken har betats under lång tid. Betet upphörde år 2009. I området förekommer några spärrgreniga ekar och tallar. I området växer även backsippa (VU) och nålbjörnbär (VU).

Spärrgrenig ek som är i behov av ljushuggning

4.4.2 Bevarandemål:

- Öppet betat område med inslag av spärrgreniga träd, främst av ek och tall.
- Backsippa och jungfrulin ska förekomma i livskraftiga populationer i området.
- Nålbjörnbär ska förekomma i livskraftig population, men får ej bli dominerande.

4.4.3 Skötselåtgärder:

- Årligt bete med get, nöt eller häst. Fårbete är ej lämpligt då det skulle gynna igenväxning med tuvtåtel och veketåg.
- Bränning i syfte att reducera föroreningar vid behov.
- Kontinuerlig framröjning av spärrgreniga träd. Avverkat material under 20 cm i diameter får flisas och saluföras. Avverkning ska ske under höst-vintern och uttransport av material ska ske före mitten av april i syfte att motverka dödsfällor för vedlevande insekter.
- Tillse att en trädförnygring av främst ek och tall kan ske.

4.4.4 Konsekvenser av skötselåtgärderna:

- Området förhindras att växa igen till skogsmark med resultatet att de hävdgynnade arterna skulle försvinna.

4.5 Skötselområde Lövskogslund, 18,8 hektar

4.5.1 Beskrivning:

Två områden med igenvuxna hagmarker bevuxna med åtskilliga spärrgreniga ekar, björkar och tallar. Andelen grov asp är lokalt mycket hög. I området finns även oxel och rönn samt klibbal. I det område som ligger på spraglerödsfastigheten förekommer ett rikligt uppslag av bok.

Buskskiktet domineras här av tynande hassel och enar. Fältskiktet är mycket glest och består mest av skuggtåliga arter. Det har de senaste decennierna genomförts ett antal restaureringsarbeten avseende Nösåala delen i syfte att restaurera betesmarken. Dessa åtgärder har tillsammans med betesdjur dock ej lyckats hålla tillbaka igenväxningen. Betet i området upphörde helt år 2009. Områdena är troligen synnerligen viktigt för födosökande fladdermöss, då det närliggande Hovdala området utgör ett kärnområde i Sverige för olika rödlistade fladdermusarter. Flertalet av fladdermusarterna är beroende av glesa, luckiga skogar med gläntor för sitt födosök.

Det förekommer rikligt med hassel i området, just denna hassel bör föryngras för att gynna den spärrgreniga eken

4.5.2 Bevarandemål:

- Lövskogslund (betad i Nösåala delen) med spärrgreniga träd, främst av ek, björk och tall.
- Riklig förekomst av grov asp.
- Välmående hasselbuskage.
- Mängden död ved, i synnerhet av grov död ved, bör minst vara 20 kbm/ha. Nösåala delen ska vara framkomlig för betesdjur.

4.5.3 Restaureringsåtgärder:

- Återupptaget bete med get, nöt eller häst inom Nösåala delen.
- Framröjning av spärrgreniga träd.
- Vitalisera befintliga hasselbuskage genom framröjning och nedtagning av skuggande träd.
- Stammar överstigande 20 cm i diameter ska kvarlämnas som död ved. Ungefär 80% av övrigt avverkat material inom Nösåala delen får saluföras eller eldas. Avverkning ska ske under hösten-vintern och eventuell uttransport utförd senast mitten av april, i syfte att undvika dödsfällor för vedlevande insekter. Resterande mängd ska kvarligga som död ved både enskilt och i sk faunadepåer. Allt material ska ligga kvar inom Spraglerödsdelen.

4.5.4 Skötselåtgärder: (påbörjas efter genomförd restaurering)

- Årligt bete med get, nöt eller häst inom Nösåala delen. Fårbete är ej lämpligt då det skulle gynna igenväxning med tuvtåtel och veketåg.
- Kontinuerlig framröjning av spärrgreniga träd.

- Tillse att en trädföryngring av främst ek, tall och asp kan ske.
- Allt avverkat material, bör ligga kvar i skötselområdet som död ved.

4.5.5 Konsekvenser av restaurerings- och skötselåtgärderna:

- Lundkaraktären restaureras och bibehålls. Områdena kommer att utgöra ett synnerligen lämpligt födosöksområde för många olika arter hotade fladdermöss.

4.6 Skötselområde Restaureringsmark som ska övergå till Lövskogslund (närmast järnvägen) och i övrigt sumpskog, 1,8 hektar

4.6.1 Beskrivning:

Skötselområdet angränsar till Södra stambanan. I dagsläget utgörs skötselområdet av upphörd vallodling. Skötselområdet ska efter genomförd restaurering övergå i skötselområde lövskogslund närmast järnvägen (där det är något torrare) och i övrigt sumpskog (på de fuktigare delarna).

4.6.2 Bevarandemål:

- Lövskogslund med spärrgreniga träd, främst av ek, björk och tall. Lunden ska hållas ljusöppen, flerskiktad och olikåldrig.
- Sumpskog bestående av klibbal och björk.
- Riklig förekomst av grov asp.
- Välmående hasselbuskage.
- Mängden död ved, i synnerhet av grov död ved, bör minst vara 20 kbm/ha.
- Lövskogslunden ska vara framkomligt, sumpskogen får vara svårframkomlig.

4.6.3 Restaureringsåtgärder:

- Området lämnas för friutveckling cirka 10 år för att se vilka träd som etablerar sig innan röjning i syfte att bevara framtida naturvårdsintressanta träd påbörjas. Stödplantering av ek, tall och hassel kan komma att bli aktuell. Området närmast järnvägen ska hållas fritt från träd.

4.6.4 Skötselåtgärder:

- I samband med att trädartsfördelningen i området klarnat ska skötselområdet upphöra och övergå i lövskogslund och sumpskog.

4.6.5 Konsekvenser av restaurerings- och skötselåtgärderna:

- Arealen lövskogslund och sumpskog tillåts öka.

4.7 Skötselområde Sumpskog, cirka 8,6 hektar

4.7.1 Beskrivning:

Alluviala lövskogar (klibbal- och björksumpskogar) med höga naturvärden. Vattennivån varierar naturligt då ån ibland svämmar över. Vissa skogliga ingrepp har förekommit tidigare.

Sumpskog med visst inslag av död ved

4.7.2 Bevarandemål:

- Sumpskogar lämnade i princip för friutveckling, med undantag av avverkning, röjning, ringbarkning av gran och andra främmande trädslag (får saluföras). Diken bör igenläggas i syfte att återskapa en blötare mark.

4.7.3 Restaureringsåtgärder:

- Igenläggning av dränerande diken.

4.7.4 Skötselåtgärder:

- Avverkning av uppkommande gran i övrigt inga åtgärder.

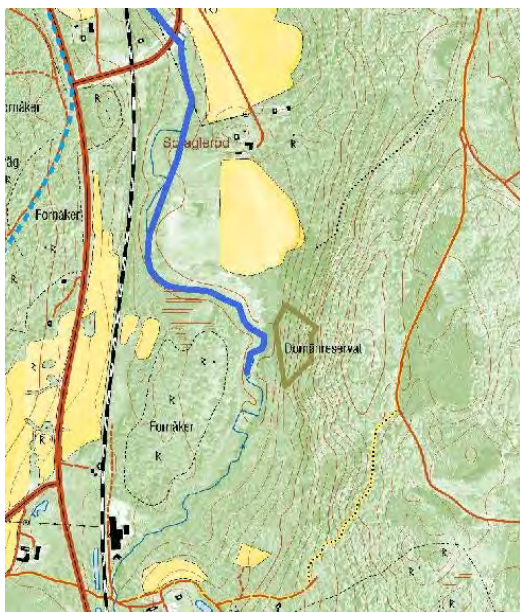
4.7.5 Konsekvenser av restaurerings- och skötselåtgärderna:

- Sumpskogarna kommer att bli blötare och konkurrensen från inträngande gran kommer att upphöra.

4.8 Skötselområde Tormestorpsån, 0,6 hektar

4.8.1 Beskrivning:

Cirka 1600 meter lång meandrande å med både grus/sandbotten och dybotten. Kunskaperna om faunan i ån är begränsade varför en framtida biotopkartering vore önskvärd. I dagsläget har en flodpärlmussla påträffats. Ån har även en god stam av öring, grönling och bäcknejonöga. Den ekologiska statusen är bedömd som god. Ett dikningsföretag påverkar delar av å sträckningen. En framtida utredning bör göras ifall det finns möjlighet att upphäva dikningsföretaget och återmeandra ån i dessa ursprungliga fåra inom naturreservatet.

Karta med dikningsföretag markerat med blå färg

4.8.2 Bevarandemål:

- Meandrande å.
- Flodpärlmusslor förekommer i en livskraftig population.
- Kungsfiskare bör häcka årligen inom området.

4.8.3 Restaureringsåtgärder:

- Utredda om det finns möjligheter att upphäva och återmeandra ån i dess ursprungliga fåra. Restaurera en bottenstrukturen så att den blir lämplig för bl.a. flodpärlmusslor.
- Utplantning av musslor, däribland flodpärlmussla.
- Tillse, där förutsättningar finns, att en albård växer upp på ömse sidor om Tormestorpsån i syfte att erhålla en lägre vattentemperatur som gynnar bl.a. musslor.

4.8.4 Skötselåtgärder:

- I huvudsak inga åtgärder. Om träd faller ner i ån och påverkar annan fastighetsägare eller skötseln inom naturreservatet negativt får trädet tas upp. Naturreservatets föreskrifter gäller ej underhåll av lagakraftvunna dikningsföretag och vattendomar.
- Utplacering av holk för kungsfiskare och tillse att denna uppfyller sitt syfte.

4.8.5 Konsekvenser av restaureringsåtgärderna:

- Tormestorpsån kan delvis få återgå till sin gamla åfåra. Ett område lämpat för bl.a. flodpärlmussla skapas.

5 Friluftsliv och turism

5.1 Allmän inledning

Göingeåsen har, beroende på sitt läge, en mycket stor potential att bli ett uppskattat strövområde och därigenom bidra positivt till Hässleholms kommuns turismutveckling. Spraglerödshallar bjuder på en storartad utsikt emot Hovdalaområdet och Finjasjön. Marken uppe på Göingeåsen tål hårt slitage. Skåneleden passerar igenom naturreservatet från norr till sydväst.

5.2 Utmärkning av naturreservatets gräns

Gränsutmärkning ska utföras enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

5.3 Information

Informationstavlor om naturreservatet ska sättas upp där Skåneleden ankommer området. Vidare ska informationstavlor uppsättas vid parkeringen och där bilvägen Tormestorp-Påbro ankommer området. Totalt 9 skyltar. För skyltarnas placering se bilaga 1.

5.4 Parkering

Befintlig parkeringsplats har plats för 4-5 bilar. Parkeringsplatsen är i behov av att utmärkas och delvis jämnas till.

5.5 Vandringsleder

Göingeåsen bjuder på fina strövmöjligheter längs med grusvägar, Skåneleden och leder inom området. Totalt finns cirka 8,5 kilometer vandringsled, delvis förlagd på grusväg. Möjligheten att variera längd och sträckning är mycket goda, då lederna passerar en centralpunkt. Med enbart en ledutbyggnad på cirka 800 meter kan tre ”dead ends” knytas ihop. Olovlig körning med 4-hjulig motorcykel förekommer inom området. Bommar eller andra skydd bör sättas upp för att motverka detta.

5.6 Rastplats och eldstäder

Minst ett vindskydd bör iordningsställas utefter Skåneledens sträckning genom naturreservatet. Vid vindskyddet bör även en eldstad iordningställas och soptunnor uppsättas.

5.7 Renhållning och sanitära anordningar

Soptunnor bör utplaceras vid vindskyddet. Om vindskyddet blir välbesökt bör det övervägas att uppsättas ett torrdass eller motsvarande i anslutning till vindskyddet.

6 Konsekvenser av klimatiförändringarna

Den prognostiserade ökade nederbörds mängden (15%) framförallt vintertid, kan komma att gynna utvecklingen sumpskogarna i området. De befarade torrare somrarna kan dock motverka denna utveckling. Bokskogen kan komma att gynnas genom ett varmare klimat, men träd och fältskikt kan likväl drabbas av omfattande torkskador med artförsvinnande som följd.

Tormestorpsån kan vid torrare somrar komma att hotas av tillfällig uttorkning med bl.a. mussel- och fiskdöd som följd. Ett varmare klimat kommer att gynna spridning av invasiva arter till naturreservatet som slår ut den inhemska floran och faunan.

7 Jakt

Föreskrifterna C3, C8 och C9 gäller ej för innehavare av jakträtten inom naturreservatet vid jakt och fångst av vilt i enlighet med jaktlagsstiftningens bestämmelser.

8 Tillsyn

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för området.

9 Dokumentation och uppföljning

9.1 Uppföljning av skötsel mål

Vart 10:e år:

Översyn av gränsmarkeringen.

Tillse att det inte förekommer invasiva träd- och buskarter inom naturreservatet.

Följa upp skalbaggsfaunans, lavars och mossornas utveckling i området, i synnerhet i de skötselområden som syftar till att skapa en naturskogsliknande ädellövskog.

Vart femte år:

Tillse att uppsatta rovfågelplattform och holkar för skogsduva och kungsfiskare uppfyller sitt syfte.

En gång per år:

Att skyltarna är hela och rena samt aktuella.

Tillse att leder och anordningar uppfyller sitt syfte.

Tillse att vindskyddet, bänkar och bord, toaletter och soptunnor är funktionsdugliga.

Tömma eldstad på kol.

Beroende på nyttjandegrad:

Tömning av soptunnor och eventuellt torrdass.

Fylla på vedförråd.

Rensa rastplatsen från skräp.

9.2 Dokumentation av skötselåtgärder

Uppsättning och underhåll av gränsmarkering och skyltar.

Dokumentation ska ske av skötselåtgärder inom respektive skötselområde.

Iordningsställd och underhåll av parkeringsplats, anläggningar och leder.

9.3 Uppföljning av kostnader

Förvaltaren ansvarar för detta.

10 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare vad gäller i planen angivna mål och riktlinjer för hävden. De åtgärder som anges i planen inom ramen för givna riktlinjer skall ses över om uppföljningen av kvalitetsmålen visar att en översyn är nödvändig eller i övrigt när det är påkallat.

11 Kostnader och finansiering

11.1 Ekonomisk utredning

Förvaltaren gör en ekonomisk utredning avseende kostnader och intäkter för förvaltningen.

11.2 Finansiering av förvaltningen

Förvaltaren ansvarar för (ev. bekostar):

- upprättande och revidering av skötselplan,
- utmärkning och underhåll av naturreservatets gränsutmärkning,
- tillverkning och underhåll av informationsskyltar (9 stycken),
- genomförande av skötselområdenas mål,
- iordningsställande av parkeringsplats,
- nyanläggning av cirka 800 meter vandringsled och underhåll av vandringsleder,
- tillverkande och uppsättande samt underhåll av minst 20 stycken holkar för skogsduva och minst en holk för kungsfiskare.
- tillverkning och uppsättning samt underhåll av bo för rovfågel,
- möjliggöra för fladdermöss att övervintra i bergrummet,
- uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder,
- uppföljning av skalbaggsfaunans, lavars och mossors utveckling i området, i synnerhet i de skötselområden som syftar till att skapa en naturskogsliknande ädellövskog.
- tillsyn av naturreservatet,

Kommunen ansvarar för (ev. bekostar):

- att parkeringsplatsen och vindskyddet är fria från skräp,
- underhåll och tömning av toalett, soptunnor och eldstäder,

Anläggningar som bör uppföras men frågan om vem som bekostar och ansvarar för dem inte är slutligt löst:

-Vindskydd och toalett att nyttjas av bl.a. Skåneleden vandrare.

Förvaltaren kan genom skötselavtal överföra ansvaret för vissa av ovanstående punkter.

12 Rödlistade arter enligt Artdatabanken, år 2010

RE Nationellt utdöd	CR Akut hotad	EN Starkt hotad	VU Sårbar	NT Nära hotad	LC Livskraftig
Insekter:			Klass	Senast kända observation	
Blåsvart brunbagge, <i>Melandrya caraboides</i>			EN	2004	
Tallgångbagge, <i>Cerylon impressum</i>			VU	2004	
<i>Platycis cosnardi</i>			VU	2004	
Sexfläckig blombock, <i>Anoplodera sexguttata</i>			NT	2004	
Smalknäppare, <i>Procræus tibialis</i>			NT	2004	
Gulbandad brunbagge, <i>Orchesia fasciata</i>			NT	2004	
Fyrfläckad vedsvampbagge, <i>Mycetophagus quadriguttatus</i>			NT	2004	
<i>Plegaderus dissectus</i>			NT	2004	

Lavar:

Stiftklotterlav, <i>Opegrapha vermicellifera</i>	VU	2004
Bokvårtlav, <i>Pyrenula nitida</i>	NT	1998
Lunglav, <i>Lobaria pulmonaria</i>	NT	1998
Bokkantlav, <i>Lecanora glabrata</i>	NT	1998

Svampar:

Koralltaggsvamp, <i>Hericium coralloides</i>	NT	
Jättespindling, <i>Cortinarius praestans</i>	NT	2011

Växter:

Backsippa, <i>Pulsatilla vulgaris ssp. Vulgaris</i>	VU	2010
Nålbjörnbär, <i>Rubus scissus</i>	VU	

Djur:

Flodpärlmussla, <i>Margaritifera margaritifera</i>	EN	2005	ett exemplar
Kungsfiskare, <i>Alcedo atthis</i>	VU		födosökande

Några övriga arter av intresse

Gammelgranslav, <i>Lecanactis abietina</i>	1998
Havstulpanlav, <i>Thelotrema lepadinum</i>	1998
Platt fjädermossa, <i>Neckera complanata</i>	1998
Rostfläck, <i>Arthonia vinosa</i>	2004
Guldlockmossa, <i>Homalothecium sericeum</i>	2004
Stor knopplav, <i>Mycobilimbia pilularis</i>	2004
Gyttrad taggsvamp, <i>Creolophus cirrhatus</i>	

13 Källor**13.1 Kartor**

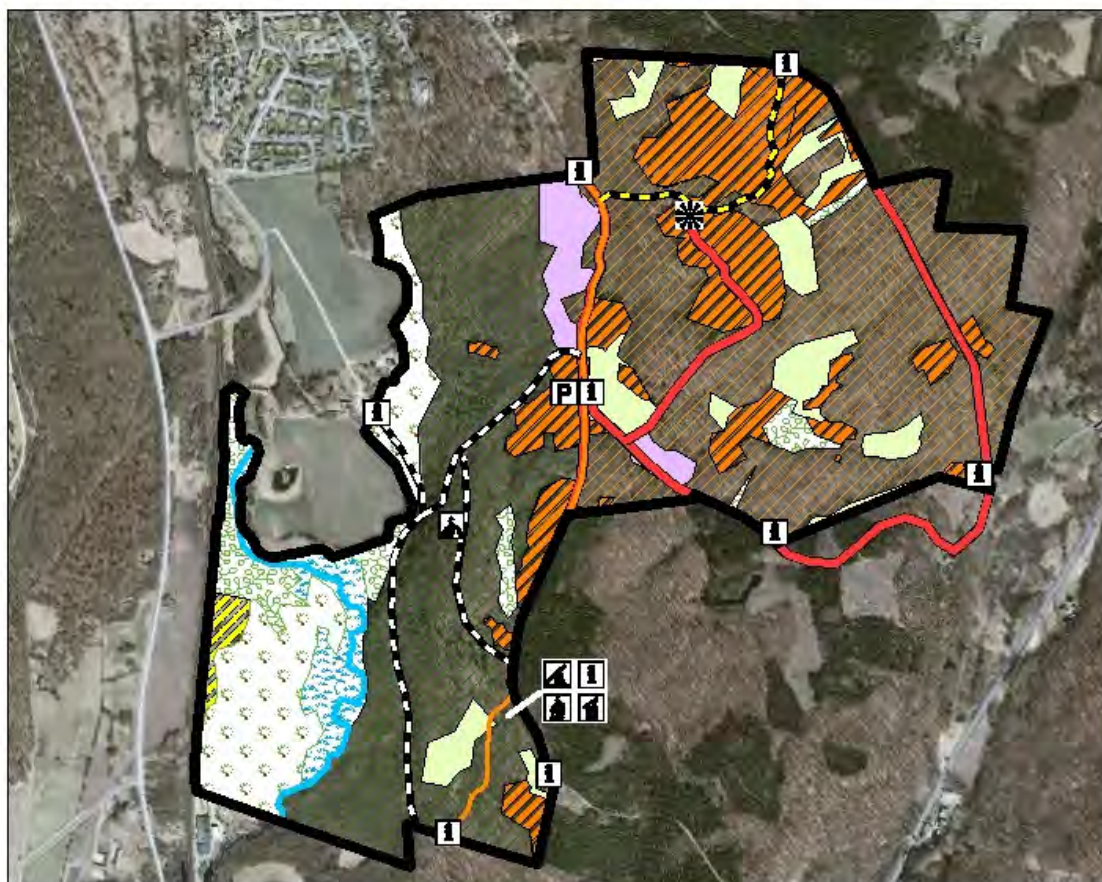
- Buhrmans karta från år 1684
- Ägomätning 1735, 11-BRS-7, Lantmäterimyndigheternas arkiv
- Rekognoceringskartan, 1820, originalet finns på Krigsarkivet
- Häradsekonomska kartan 1926-34, Hässleholm J112-3-50, Rikets allmänna kartverks arkiv
- Övriga kartor och bakgrundskartor, Lantmäteriet. © Bakgrundskartor Lantmäteriet, dnr 106 2004/188

13.2. Skriftliga källor

- Länsstyrelsen i Kristianstads län 1996. Från Bjäre till Österlen. Skånska natur- och kulturmiljöer
- Skyddsvärda naturområden i Kristianstads län, Länsstyrelsen, Åke Uddling 1965-66
- Strategi för formellt skydd av skog i Skåne län, Länsstyrelsen i Skåne län, rapport 2006:14
- Göingeåsen och Tollaskogen, Inventering av skalbaggsfaunan, Sture Marklund 2004
- Fakta skog 1, 2008, SLU, Gunnar Isacson, Jörg Brunet

- Fakta skog 12, 2008 SLU, Örjan Fritz
- Högstubbar och vedskalbaggar i Söderåsens bokskogar, Arbetsrapport nr 37, SLU, Institutionen för sydsvensk skogsvetenskap, Alnarp 2008, Jörg Brunet, Gunnar Isacsson, Emma Holmström & Prisca Schäffer.
- Tillväxt och överlevnad av planterad ek, bok och avenbok på restaureringsytor i Söderåsens nationalpark under åren 2003 till 2009, SLU, Arbetsrapport nr 41, Institutionen för sydsvensk skogsvetenskap, Alnarp 2009, Jörg Brunet och Hans Wieslander
- Artportalen www.artportalen.se
- Artdatabankens artfaktablad <http://www.artdata.slu.se>
- Kulturmiljöprogram för Skåne,
<http://www2.lansstyrelsen.se/skane/Sv/samhallsplanering-och-kulturmiljo/landskapsvard/kulturmiljoprogram/Pages/kulturmiljoprogram.aspx>

Bilaga 1 Skötselområden och anläggningar

BILAGA 1 Skötselområden och anläggningar

Naturreservatsgräns

Skötselområden

- Naturskogsliknade ädellövskog
- Ädellövskog som ska övergå till naturskogsliknade ädellövskog
- Restaureringsmark som ska övergå till naturskogsliknande ädellövskog
- varav granplantering
- varav björkskog
- varav prioriterad barriär att åtgärda
- Lövskogslund
- Restaureringsmark som ska övergå till lövskogslund och sumpskog
- Öppen betesmark
- Sumpskog
- Tormestorpsån

Anläggningar

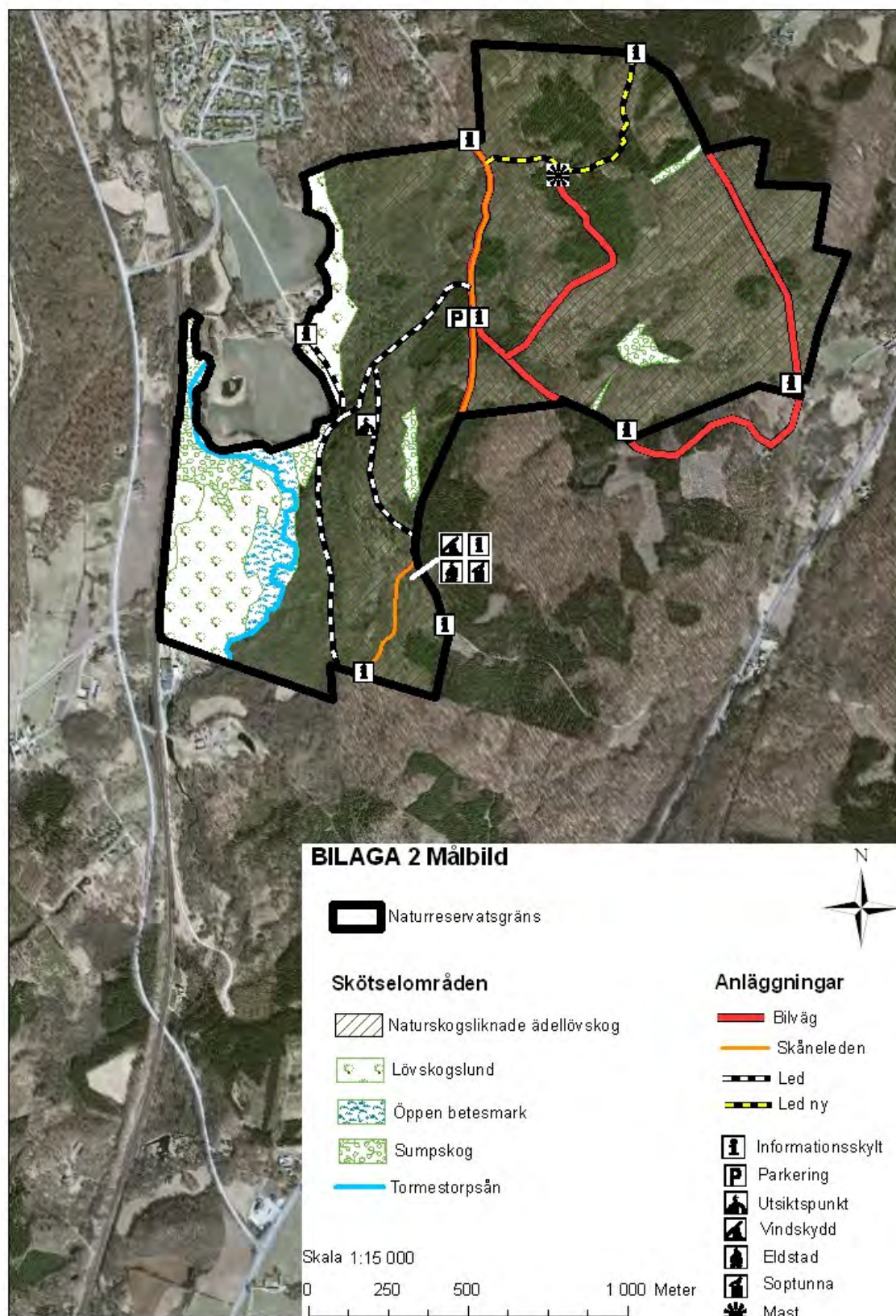
- Bilväg
- Skåneleden
- Led
- Led ny
- Informationsskylt
- Parkering
- Utsiktspunkt
- Vindskydd
- Eldstad
- Soptunna
- Mast

Skala 1:15 000

0 250 500 1 000 Meter

Bilaga 2 Målbild

Naturreseptatet Göingeåsen i Hässleholms kommun utgör framförallt ett ädellövsåksområde med bergbranter, lundmiljöer och del av Tormestorpsån. Stora området kommer under de kommande decennierna restaureras i syfte att skapa en natursåksliknade ädellövsåk som utgör livsrum för en mängd hotade arter.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda naturreseptat och upprätta skötselplaner.

Skötselplanen innehåller syftet med reseptatet, en markhistorisk beskrivning samt planerad markanvändning, mål och skötselåtgärder för området. Den innehåller även information om friluftsliv samt om hur en framtida uppföljning av området är tänkt att ske